

УДК 338.43.02(4477)

**Т.І. Олійник, д-р екон. наук, професор,
О.В. Горох, канд. екон. наук, доцент, О.Ю. Грубнік, магістрант
Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва**

**СТРАТЕГІЯ «ЄВРОПА 2020».
СПІВРОБІТНИЦТВО – ЗАПОРУКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ ТА ЄВРОПИ**

Постановка проблеми. Сучасна світова економіка переживає наслідки фінансової кризи. Саме зараз необхідно рішуче діяти. Така ситуація підштовхує на інтелектуальне та інноваційне оновлення економіки і суспільства. Як в Європі, так і в Україні зокрема розроблено стратегії покращення загального становища. Ці питання потребують дослідження, оскільки в сучасному мінливому середовищу зміни відбуваються швидко та кардинально. Розвиток потребує постійної праці та вдосконалення всіх сфер життя суспільства. Очевидно, що для реалізації запланованих проектів необхідно задіяти багато ресурсів та досвіду, тому доречним буде вивчення саме світового досвіду з даних питань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Еволюція і засади розвитку САП ЄС, досвід інтеграції країн до єдиного європейського простору і вплив інтеграційних процесів на розвиток агропродовольчого ринку, проблеми адаптації аграрного сектору економіки України

досліджували ряд вчених, зокрема, О.М. Бородіна [1], Т.О. Зінчук [2], С.М. Кваша [3], Т.О. Осташко [4]. Але деякі питання потребують детального аналізу і дослідження.

Формулювання цілей статті. Проблеми сталого розвитку полягають у постійному вдосконаленню вже існуючих реалій та створенні нових можливостей для діяльності, яка буде суспільно корисною та давати відчутні результати. Таким чином дослідження головних стратегій розвитку має бути першочерговим завданням для реорганізації та сталого розвитку країни.

Виклад основного матеріалу досліджень. У рамках ЄС у 2010 році погоджено і з того часу впроваджується нова європейська політика. Реформа Спільної аграрної політики ЄС на 2015-2020 рр. має забезпечувати свій внесок у реалізацію європейської стратегії «Європа – 2020». Жозе Мануель Барозу зазначив, що дана стратегія має відношення не тільки до держав ЄС, але також може слугувати орієнтиром для держав кандидатів і сусідів ЄС, які можуть вибудовувати свою політику, ґрунтуючись на запропонованих Європою цілях і задачах. Це важливо і для України, яка орієнтується на євроінтеграцію і намагається відповідати і діяти за визнаними у європейській спільноті правилам.

Стратегія «Європа – 2020» – стратегія соціально-економічного розвитку Євросоюзу на період до 2020 року, яка була прийнята Європейською Радою навесні 2010 р. За словами Президента Європейської Комісії Жозе Мануела Баррозу, «Європа – 2020» допоможе ЄС «вийти з десятиліття заборгованості та увійти до доби зростання» [5].

Розумне зростання – економіка, що ґрунтується на знаннях та інноваціях. Розумне зростання означає посилення ролі знань та інновацій, як ключових факторів для нашого майбутнього зростання. Це вимагає підвищення якості нашої освіти, покращення результатів дослідницької роботи, заохочення передачі знань та інновацій в рамках Союзу, максимально використовуючи інформаційні та комунікаційні технології та забезпечуючи перетворення інноваційних ідей у нові продукти та послуги, що сприятиме зростанню, створенню якісних робочих місць та вирішенню європейських і світових соціальних проблем. Але щоб досягти успіху, ці зусилля необхідно підкріпити відповідною підприємницькою діяльністю та фінансовими ресурсами, а також зосередженням уваги на потребах клієнтів та ринкових можливостях.

Спочатку Європейською комісією був оголошений бюджет програми в 87 мільярдів євро, однак при перегляді бюджету ЄС дана сума була зменшена до 70,2 млрд євро. Взявши до уваги зростання інфляції, Єврокомісія запустила «Горизонт – 2020» в 2014 році, в 2015 році бюджет

восьми рамкової програми був оцінений в 80 млрд євро. Крім того, для підтримки відстаючих економік і регіонів Європейського союзу близько 86 млрд євро надається фондами європейської програми вирівнювання.

На сьогодні маємо наступні результати за такими напрямками:

- Інноваційна діяльність: витрати на науково-дослідну діяльність у Європі становлять менше 2 %, в Україні 0,77 % в порівнянні з 2,6 % в США і 3,4 % в Японії від загальної кількості інвестицій, в основному через зниження обсягів саме приватних інвестицій [6].

- Освіта, професійна підготовка і безперервне навчання: чверть всіх учнів мають труднощі у читанні, одна із семи осіб залишає навчання та професійну підготовку. Близько 50 % осіб досягають середнього рівня освіти, однак цього зазвичай недостатньо для задоволення потреб ринку праці. Менш ніж одна з трьох осіб у віці 25-34 років мають вищу освіту в порівнянні з 40 % у США і більше 50 % в Японії. Згідно із шанхайською шкалою лише два європейські університети є одними з 20 найкращих у світі. Світовий рейтинг освіти очолює Сінгапур, на другому місці – Гонконг, Велика Британія – 20 місце, США – 28, а Україна на 38 місці [7].

- Цифрове суспільство: світовий попит на інформаційні та комунікаційні технології оцінюється в 2000 млрд. євро, але лише чверть від цієї суми походить від європейських компаній. Європа і Україна також відстають у плані високошвидкісного Інтернету, що впливає на їх здатність до інновацій, в тому числі у сільських районах, а також поширення знань через Інтернет та інтернет-торгівлі товарами та послугами [5].

Метою Стратегії «Україна – 2020» є впровадження в Україні європейських стандартів життя та вихід України на провідні позиції у світі.

Задля цього рух уперед здійснюватиметься за такими векторами:

1. Забезпечення сталого розвитку держави, проведення структурних реформ та, як наслідок, підвищення стандартів життя. Україна має стати державою з сильною економікою та з передовими інноваціями. Для цього, передусім, необхідно відновити макроекономічну стабільність, забезпечити стійке зростання економіки екологічно не виснажливим способом, створити сприятливі умови для ведення господарської діяльності та прозору податкову систему.

2. Забезпечення гарантій безпеки держави, бізнесу та громадян, захищеності інвестицій і приватної власності.

3. Забезпечення гарантій, що кожен громадянин, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання,

мовних або інших ознак, матиме доступ до високоякісної освіти, системи охорони здоров'я та інших послуг в державному та приватному секторах.

4. Забезпечення взаємної поваги та толерантності в суспільстві, гордості за власну державу, її історію, культуру, науку, спорт. Україна повинна зайняти гідне місце серед провідних держав світу, створити належні умови життя і праці для виховання власних талантів, а також залучення найкращих світових спеціалістів різних галузей.

5. Необхідно скоротити кількість документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності та видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, скасувати регуляторні акти, які ускладнюють ведення підприємницької діяльності, скоротити кількість органів державного нагляду (контролю), забезпечити надання послуг для громадян та бізнесу в електронному вигляді.

6. З метою розширення та спрощення доступу українських товарів на ринки держав – членів Європейського Союзу необхідно привести систему технічного регулювання у відповідність із європейськими вимогами та завершити реформування системи державного контролю за безпечністю та якістю харчових продуктів.

7. Для підтримки інвестиційної активності та захисту прав інвесторів потрібно забезпечити ефективний захист прав приватної власності, у тому числі судовими органами, гармонізувати із законодавством Європейського Союзу положення законодавства України щодо захисту прав національних та іноземних інвесторів та кредиторів, захисту економічної конкуренції, запровадити стимулюючі механізми інвестиційної діяльності, виходячи із найкращої світової практики [6].

Згідно з оприлюдненими даними, «Стратегія – 2020» включає близько 60 реформ і спеціальних програм, реалізація яких дозволить Україні увійти до Топ-20 країн у рейтингу Світового банку за легкістю ведення бізнесу, збільшити ВВП на душу населення до 16 тис. дол. проти нинішніх 3900 дол. за версією рейтингового агентства Standard & poor's, а також збільшити за п'ять років приплив прямих іноземних інвестицій до 40 млрд дол. проти нинішнього показника в середньому 4-5 млрд дол. на рік [7].

Згідно з дослідженням, проведеним Офісом Європейської мережі сталого розвитку протягом листопада 2014 – січня 2015 рр. центральну роль у процесі вироблення та реалізації стратегій сталого розвитку в Європі відіграють міністерства закордонних справ. Так, вони очолюють цей процес у Бельгії, Нідерландах, Польщі, Словенії, Швеції. В інших країнах (Австрія, Німеччина, Естонія, Фінляндія) зазначена діяльність поділена між міністерствами закордонних справ і міністерствами екології.

У багатьох державах створено окремі міжвідомчі інститути – робочі групи, комісії, комітети, відповідальні за визначення національних стратегій сталого розвитку [7].

Висновки. Європейським Союзом передбачено поступове зближення і посилення гармонізації політик та законодавства задля сприяння розвитку економіки та підвищення рівня життя суспільства. Фокусування розвитку економіки, зокрема аграрної сфери України на новітніх, визнаних європейською спільнотою пріоритетах осучаснить засади ведення вітчизняного сільського господарства, дасть змогу призупинити посилення неблагополучних соціально-екологічних процесів у цій сфері. Зрештою, розвиток на загальновизнаних засадах відповідатиме європейським нормам і можна буде сподіватися на цільове фінансування для реалізації заходів щодо «розумного зростання» сталого розвитку в Україні. Схвалення Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» за певних обставин може та повинно стати тією рушійною силою, яка не лише наблизить нашу державу до передового європейського досвіду із забезпечення сталого розвитку, а й сприятиме швидкому виходу з економічної кризи.

Бібліографічний список: 1. Бородіна О.М. Аграрний сектор України на шляху до євро інтеграції: монографія / авт. кол.: М. Бетлій та ін.; за ред. О.М. Бородіної. – Ужгород: ІВА, 2006. – 496 с. 2. Зінчук Т.О. Європейська інтеграція: проблема адаптації аграрного сектора економіки України : монографія / Т.О. Зінчук. – Житомир: ДВНЗ «Держ.агроекол.ун-т», 2008. – 384 с. 3. Лисситса А. Единая аграрная политика Европейского Союза – Путь становления и принципы функционирования / А. Лисситса, О. Лука, С. Кваша. – ІАМО, 2006. – 250 с. 4. Остапко Т.О. Оцінка впливу формування ЗВТ з ЄС на розвиток агро продовольчого ринку / за ред. В.О. Точиліна. – К., 2012. – С. 227-251. 5. Лідери ЄС ухвалили стратегію «Європа 2020» та зміцнили бюджетний нагляд від 10.08.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://comeuroint.rada.gov.ua/komevoint/control/uk/publish/article;jsessionid=750E D996E72293854653D59E3F330433?art_id=51382&ca_id=45826&search_param=%D0%B7%D1%83%D1%81%D1%82%D1%80%D1%96%D1%87&searchPublishing=1 6. Указ Президента Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» від 12.01.2015 р. № 5/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> 7. Стратегія сталого розвитку «Україна - 2020» – шлях до кращого майбутнього. 16.05.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uaforeignaffairs.com/ua/ekspertna-dumka/view/article/strategija-stalogo-rozvitku-ukrajina-2020-shljakh-do-kr-1/>

Олейник Т.И., Горох А.В, Грубник Е.Ю. Стратегия «Европа 2020». Сотрудничество - залог устойчивого развития Украины и Европы. Исследовано перспективы Украины в сотрудничестве со странами Европейского Союза, ее участие в совместной политике и возможности по обеспечению разумного возрастания, что является одним из направлений стратегии «Европа 2020». Указаны особенности и проблемы реализации разумного роста в Украине и других странах Европейского Союза.

Oleynik T., Goroh A., Grubnik E. The strategy "Europe 2020". Cooperation - the key to sustainable development of Ukraine and Europe. Studied the prospects of Ukraine's cooperation with the countries of the European Union, its participation in the joint agricultural policy and the possibility to secure a reasonable increase, which is one of the directions of the strategy "Europe 2020". These features and challenges implementing smart growth in Ukraine and other countries of the European Union. Proposed direction of achieving the Millennium Development Goals and the necessity of activities aimed at cooperation of European countries in order to achieve common economic and socially beneficial results. Studied the work as of 2015, both the European Union and Ukraine in particular as examining what has been achieved can determine vectors of follow-up. European Union provides for gradual convergence and increased harmonization of policies and legislation to promote the development of agriculture and other areas. Focusing development of agrarian sector of Ukraine on the latest recognized by the European community priorities osuchasnyt principles driving the domestic economy will help strengthen suspend disadvantaged socio-ecological processes in this area. Finally, development on the basis of generally meet European standards and you can hope for targeted funding for the implementation of measures for development in Ukraine. The result of an action under this priority will accelerate the innovation potential of Europe and Ukraine, improvement in education outcomes, quality and results of educational establishments, and the use of economic and social benefits of a digital society. This policy should be implemented at regional, national and European levels